

Sài Gòn xưa dù có giàu nhưng văn giản dị và không phách lãi

Người Sài Gòn xưa dù có giàu nhưng văn
giản dị và không phách lãi



Cũng như tôi, nhiều người bạn có một thắc mắc: Rất nhiều bài viết về cảnh cũ nhưng người xưa ở Sài Gòn, nhưng hiếm thấy có bài báo nào đề cập tới tính cách, lối sống ngày xưa.

Bởi vì cảnh trí có thể thay đổi nhưng những nhà khảo cổ, nghiên cứu có thể tìm lại, phục dựng lại được qua hình ảnh, hiện vật, tư liệu. Nhưng lối sống, tính cách con người thì có cách chi mà di truyền lại được. Cũng phải tìm trong sách báo mà thôi.

Về lại trong những bài viết của tác giả người Sài Gòn nói về tính cách của người Sài Gòn xưa cũng khó làm người đọc tin được. Sự hoài nghi này cũng hết sức dễ hiểu. Hình như cái gì

quen quá cũng chẳng ai muốn viết. Báo chí muốn ăn khách thì phải lạ, có thông tin. Thời nay trong lúc tợn mợn, tò mò “tôm chương trích cú”, tôi lại tìm được bài của nhà văn Nguyễn Ngu Í phỏng văn cụ Á Nam Trần Tuấn Khải – một nhà văn, nhà giáo văn dòng Nho học.

Cụ Á Nam sinh năm 1895 tại Nam Định và vào Sài Gòn sinh sống từ năm 1955. Bài phỏng văn này được trích trong quyển *Sống và Viết* của Nguyễn Ngu Í (trang 77, in năm 1966 tại Sài Gòn). Xin được trích nguyên đoạn cụ Á Nam có nhận xét về tính cách người Sài Gòn để bạn đọc tham khảo.



Nhà văn, nhà giáo Á Nam Trần Tuấn Khải.

. Nguyễn Ngu Í hỏi: Dường như lúc thiêu thời, cụ đã từng vào Nam?

+ Cụ (Á Nam Trần Tuấn Khải) gật đầu: Tôi không nhớ rõ năm. Khoảng tôi trên 30 tuổi thì phải, tức là lị 28-29 gì đó.

. Hỏi cụ còn giữ ít kỷ niệm sau lần đầu tiên tiếp xúc với

người và c nh miền Nam?

+ C nh thì tôi quên m t. Còn người thì còn nhớ một k  niệm mà riêng tôi, tôi cho là rất thú. Một hôm nọ, tôi ghé thăm một người đ ng hương, bán đ  c n xà cđr bên hông chợ Sài Gòn, đường Sabourain, bây giờ là đường Tạ Thu Thâu. Đang hàn huyên thì có một ông khách vào, h i giá một món đ . Người Nam, mặc bà ba tr ng, đi gu c vòng. Dân thợ không ra dân thợ; dân th y không ra dân th y. Tôi tưởng ông ta là một khách qua đường, r i rãi, h i chơi đ  gi t thời giờ, ch r cái bộ v  ông ta th , ti n đâu mà mua n i món đ  bạc ngàn.

Ông ta xin bớt hai trăm. Ch  hiệu bằng lòng bớt một trăm. Tôi tưởng ông ta sẽ b  đi, qua c a hàng khác, nào ngờ ông ta ưng thuận, móc bóp ra, l y chín trăm đ ng tr . Hai ông bi t chín trăm đ ng h i 40 năm v  trước là cái gia tài nh . Khi ông ta m  bóp, tôi nhìn thấy bạc gi y lớn còn nhiều. Người nhà hàng bao, cột món đ  xong, ông ta ra c a, ngo c một người tài xế Tây vội vã đ n, ôm món đ  vừa mua đ  lên một chiếc xe nhà sang trọng. Ông ta vui v  bắt tay người ch  hiệu, lên xe. Th y tôi ngạc nhiên ra mặt, ông bạn tôi cười: “Người trong này, họ như vậy đó, bác. Một nhà giàu có hạng ở đây mà đi ph , họ ăn mặc giản dị như th  đó. Lúc mới vào, tôi cũng thường đánh giá họ l m như bác”. Tôi như được m  m t ra và c m th y thương thương cái đ t “Nam... Kỳ” này: Nơi đây, người ta s ng h n nhiên, ít bị l  nghi, tập quán ràng buộc như   B c,   Trung”.

“Và cụ tiếp sau một ngụm rượu:

+ À còn điều này nữa. Một chi u thứ B y, tôi được th y c nh th y thông, th y phán, anh em thợ máy, anh em phu xe ng i quây qu n trong các quán ăn   trong chợ B n Thành cùng nhau bàn chuyện phiếm, chuyện đời hay chuyện thời sự một cách tự nhiên, th ng th n. B u không khí c i m  giữa những hạng người khác nhau ấy làm tôi càng thích l i s ng trong Nam.

“Vì th  mà nay v  già (lúc này cụ Á Nam được 70 tuổi – tác giả chú thích) cụ được toại nguyện” – người bạn khoa học, cũng là

người Bọc, vừa cười vừa nói. Rồi anh tiếp, sau mấy giây nghĩ ngợi: “Tôi cũng thích lối sống hân nhiên của đồng bào trong này. Nhưng ta phải nhận rằng nay có khác xưa. Cũng đã có ít phần kiểu cách, trọng cái bề ngoài”. Anh đưa ly lên môi, giọng nà ná đùa, nà ná thật: “Kết quả của sự di cư gần triệu đồng bào miền Bọc chúng ta đây”.

Theo Lê Văn Nghĩa (PLO.vn)